

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală / Personal de cult

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KLR0021	Cristologie și soteriologie					
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Cristian Barta						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Cristian Barta						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					3
Examinări					5
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la prelegeri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența și intervențiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea și susținerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Să-și însușească, să cunoască, să înțeleagă și să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele și conceptele-lingajul-terminologia specifice Cristologiei și soteriologiei; • Să folosească metoda istorico-critică, integrată într-o metodologie teologică; • Să dezvolte o reflecție critică și constructivă în interiorul domeniului; • Să cunoască evoluția cristologiei catolice în istorie; • Să înțeleagă legătura dintre Cristologie și celelalte discipline teologice; • Să înțeleagă valoarea soteriologică actuală a vieții și a lucrării lui Isus Hristos.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să poată integra competențele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității; • Să poată dialoga cu științele contemporane, în mod deosebit cu istoria, filologia, psihologia și sociologia, pe tema Isus Hristos. • Să poată compara modele cristologice catolice cu celelalte modele cristologice creștine (ortodoxe, calvine și evanghelice) și să cunoască percepția lui Isus Hristos în ebraism, islam, hinduism și budism.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul de cristologie - soteriologie are finalitatea de a oferi studentului elementele fundamentale ale dogmei hristologice. Înțelegerea importanței lucrării mântuitoare a lui Isus Hristos depinde în mod necesar de cunoașterea ontologiei Sale, de faptul că El este Dumnezeu adevărat și om adevărat.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Insușirea, cunoașterea, înțelegerea și utilizarea principiilor, mijloacelor, metodelor și limbajului specifice Cristologiei și soteriologiei; • Dezvoltarea unei reflecții critice și constructive în interiorul domeniului; • Cursul debutează prin prezentarea figurii lui Isus Hristos în islam, budism, hinduism, mozaism și în filosofia modernă și contemporană, continuând apoi cu o succintă abordare a cristologiei ortodoxe și a principalelor cristologii protestante. Hristologia catolică este prezentată printr-un demers teologic care include exegeza biblică, studiul sinoadelor ecumenice și a Magisterului catolic și analiza modelelor cristologice contemporane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații. Bibliografie
<p>CURS 1. INTRODUCERE: Obiectul, scopul, metoda și importanța cristologiei. Isus Hristos, centrul credinței creștine.</p> <p>MĂRTURII ISTORICE ALE EXISTENȚEI LUI ISUS Mărturii necreștine ale existenței lui Isus: a). Mărturii iudaice. b). Mărturii păgâne. Mărturii creștine: a). Cărțile Noului Testament. b). Cărțile apocrife.</p>	Prelegere / expunere, prezentare, explicații, exemplificări.	Bibliografie: Mărtincă Isidor, 2000, pp. 16-27; Miclea Ioan, 1995, pp. 11-41.
<p>CURS 2. CRISTOLOGIA "DIN AFARĂ" Isus Hristos în religiile necreștine (hinduism, budism, islam, iudaism). Isus Hristos în filozofie: repere fundamentale. Isus Hristos în marxism: a). Interpretarea mitologică și istorică. b). Interpretarea neo-marxistă. c). Interpretarea creștino-marxistă. Științele psihologice și figura lui Isus.</p>	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Amato Angelo, 1999, pp. 13-34.
<p>CURS 3. CRISTOLOGIA "DIN INTERIOR": Cristologia catolică; Modelul "slavei" în cristologia ortodoxă; Modelul "crucii" în cristologia luterană; Cristologia lui Oskar Culmann; Cristologia lui Wolfhart Pannenberg; Cristologia lui Jurgen Moltmann; Cristologia lui Rudolf Bultmann; Cristologia lui Karl Barth;</p> <p>ISUS DIN ISTORIE ȘI HRISTOS DIN CREDINȚĂ:</p>	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Amato Angelo, 1999, pp. 45-50; Ferent Eduard, 1998, pp. 3-85.

a).Istoria lui Isus. b).Continuitate personală.		
CURS 4. CRISTOLOGIA VECHIULUI TESTAMENT Mijlocitorul regal: a). Profetia lui Natan: 2Sam7,8-16. b). Psalmii regali. c). Emanuel: Is. 7,10-17; 9,1-6; 11,1-9 Mijlocitorul sacerdotal(Dt. 33, 8-11). Mijlocitorul profetic: a). Profetul mozaic. b). Robul lui Iahve (Is. 40-45). Mijlocitorul ceresc: a). Îngerul Domnului. b). Înțelepciunea lui Iahve. c). Fiul Omului (Dan. 7,13-14).	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Ferent Eduard, 1998, pp. 107-168.
CURS 5. EVENIMENTUL HRISTOS ÎN NOUL TESTAMENT Propovăduirea și atitudinea lui Isus. Minunile lui Isus: istoricitatea și semnificația lor. Titlurile lui Isus: Mesia, iul Omului, Fiul lui Dumnezeu. Kerigma apostolică. Liturgia.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Ratzinger Joseph, 2007, pp. 333-406; Lavatori Renzo, 2008, pp. 120-158; Amato Angelo, 1999, pp. 179-185; Ferent Eduard, 1998, pp. 169-188.
CURS 6. EVENIMENTUL HRISTOS ÎN NOUL TESTAMENT (II): Cristologia Evangheliilor sinoptice. Cristologia dezvoltată de Sf. Pavel (Filip. 2,6-11; Col. 1,15-20) și de Sf. Ioan (Ioan 1,1-18).	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Ferent Eduard, 1998, pp. 189-238; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 296-354.
CURS 7. INTRODUCERE ÎN CRISTOLOGIA ISTORICĂ: De la Scriptură la Părinți. Cristologia patristică. Ezeziile cristologice din primele secole. NICEEA I (325): AFIRMAREA DUMNEZEIRII LUI HRISTOS: Erezia ariană. Conciliul de la Niceea; Simbolul credinței. CONSTANTINOPOL I (381): SE AFIRMĂ ÎNTREGIMEA UMANITĂȚII LUI HRISTOS. Controversa apolinaristă. Conciliul de la Constantinopol și Simbolul credinței.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Lavatori Renzo, 2008, pp. 296-299; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 358-397.
CURS 8. EFES (431): AFIRMAREA UNITĂȚII ÎN HRISTOS: Controversa nestoriană. Semnificația cristologică și mariologică a Conciliului din Efes. CALCEDON (451): AFIRMAREA UNITĂȚII ȘI A DISTINCȚIEI CELOR DOUĂ FIRI ÎN HRISTOS: Criza monofizită. "Tomus ad Flavianum"-Papa Leon I. Definiția de la Calcedon.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Lavatori Renzo, 2008, pp. 297-303; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 398-412.
CURS 9. CONSTANTINOPOL II: O REINTERPRETARE A CONCILIULUI DE LA CALCEDON. CONSTANTINOPOL III (680-681): AFIRMAREA VOINȚEI UMANE A LUI ISUS HRISTOS: Monotelismul bizantin. Doctrina Sf. Maxim Mărturisitorul. Conciliul Lateran din 649. Definiția de la Constantinopol III. NICEEA II (787): APĂRAREA ICOANELOR CA AFIRMARE A REALISMULUI ÎNTRUPĂRII: Controversa imaginilor. Prima criză iconoclastă. Sf. Ioan Damaschinul. Conc. Ecum. de la Niceea II și victoria ortodoxiei.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Amato Angelo, 1999, pp. 311-361; Meyendorf John, 1997, pp. 185-208.
CURS 10. MISTERUL ÎNTRUPĂRII DOMNULUI ISUS HRISTOS: Conveniența și scopul întrupării. Gratuitatea întrupării. Modalitatea unirii Cuvântului cu firea omenească: a). Evenimentul întrupării. b). Uniunea ipostatică. Indisolubilitatea ei. c). Permanența întrupării. Persoana divină a Fiului lui Dumnezeu. Firea umană asumată de Fiul lui Dumnezeu.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Lavatori Renzo, 2008, pp. 331-336.
CURS 11. SFINȚENIA ȘI HARUL LUI HRISTOS: Sfințenia lui Isus Hristos. Harul uniunii ipostatice. Harul individual al lui Isus Hristos. ȘTIINȚA UMANĂ A LUI ISUS HRISTOS: Știința intuitivă. Știința infuză. Știința dobândită. IMPECABILITATEA LUI HRISTOS: Absența păcatului în Hristos. Hristos este intrinsec impecabil. CONȘTIINȚA LUI HRISTOS: Conștiința filială a lui Isus. Coștiința mesianică a lui Isus. Subiectul conștiinței umane a lui Isus.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Lavatori Renzo, 2008, pp. 336-353; Ferent Eduard, 1998, pp. 431-500.
CURS 12. MISTERUL MĂNTUITOR AL ÎNTRUPĂRII: Întreita funcțiune a lui Hristos: Cap, Mijlocitor și preot. Isus	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Calamus Modarelli, 2005, pp. 5-68.

<i>Hristos ca profet. Hristos, Noul Adam. Întruparea și misterul Pascal.</i>		
CURS 13. IMPORTANȚA MÂNTUITOARE A VIEȚII LUI ISUS HRISTOS, ÎN MOD DEOSEBIT A MISTERULUI SĂU PASCAL: naștere, ducerea la Templu, Botez, viața în Nazaret, Schimbarea la Față, Misterul Pascal, Înălțarea la ceruri.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Calamus Modarelli, 2005, pp. 69-214.
CURS 14. ISUS HRISTOS, MÂNTUITORUL UNIC, ABSOLUT ȘI DEFINITIV: SOTERIOLOGIA CRISTOLOGICĂ TRADIȚIONALĂ: Extra Ecclesiam non est salus; Trecerea de la ecleziocentrism la cristocentrism. NOILE INTERPRETĂRI ALE EVENIMENTULUI CRISTOS: Modelul normativ; Modelul pluralist sau convergent; Modelul facultativ. POZIȚIA MAGISTERULUI BISERICII CATOLICE: Modelul constitutiv; Isus Cristos este unicul mântuitor al omenirii; <i>Semina Verbi</i> ; Specificitatea unică a persoanei lui Cristos; Voința mântuitoare universală a Tatălui; Lucrarea universală a Spiritului Sfânt.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”</i> , pp. 3-31; Barta Cristian, 2000, pp. 175-191.
Bibliografie Amato Angelo, <i>Gesu il Signore. Saggio di cristologia</i> , ediția a V-a, Ed. Dehoniane, Bologna 1999. Barta Cristian, <i>Hristos, Mântuitorul unic și universal</i> , în <i>Cultura creștină</i> , an. IV, nr. 1, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000, pp. 175-191. Calamus Modarelli, <i>Eu sunt Învierea și Viața. Isus Hristos – Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu – Mântuitorul</i> , Ed. Galaxia Gutemberg, Târgu Lăpuș, 2005. <i>Conciliorum Oecumenicorum Decreta</i> , sub îngrijirea Institutului de Științe religioase, Ed. Dehoniane, Bologna, 1996. Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”</i> , Presa Bună, Iași, 2000. Denzinger Heinrich, <i>Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum</i> , sub îngrijirea lui Peter Hunermann, Ed. Dehoniane, Bologna, 1996. Ferenț Eduard, <i>Cristologia</i> , Ed. Sapientia, Iași, 2004. Lavatori Renzo, <i>Unul-Născut din Tatăl</i> , trad. de Alexandru Buzalic, Ed. Galaxia Gutemberg, Tg. Lăpuș, 2008. Mărtincă Isidor, <i>Isus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu</i> , Ed. Gramar, București, 2000. Ratzinger Joseph, <i>Gesù di Nazareth</i> , ediție italiană îngrijită de Ingrid Stampa și Elio Guerriero, Ed. Rizzoli, Roma, 2007. Ratzinger Joseph, <i>Introducere în creștinism: prelegeri despre Crezul Apostolic</i> , trad. Mihăiță Blaj, Ed. Sapientia, Iași, 2004.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații. Bibliografie
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfășurare și a metodologiei seminarului de <i>Cristologie și soteriologie</i> . Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicații, dezbateri.	Studentul se documentează și lucrează independent
S. 2: Credința și urmarea lui Isus Hristos.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Ratzinger Joseph, 2007, pp. 203-218.
S. 3: Etapele cercetării istorice cu privire la Isus Hristos.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: sinteză pregătită de Cristian Barta.
S. 4: Continuitatea dintre propovăduirea lui Isus și propovăduirea apostolilor.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Ratzinger Joseph, 2007, pp. 333-406.
S. 5: Principalele elemente ale cristologiei Părinților Apostolici.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: <i>Scrierile Părinților Apostolici</i> , 1995.
S. 6: Principalele elemente ale cristologiei apologetilor de limbă greacă.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: <i>Apologeți de limbă greacă</i> , 1997.
S. 7: Cristologia Sfântului Atanasie cel Mare.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Atanasie cel Mare, <i>Scrieri. Partea I</i> , pp. 87-156.
S. 8: Cristologia Sfântului Chiril al Alexandriei.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Chiril al Alexandriei, 1994; Meyendorf John, <i>Hristos în gândirea creștină răsăriteană</i> , pp. 9-48.
S. 9: Cristologie și teologia icoanei la Sfântul Ioan Damaschinul.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Meyendorf John, 1997, pp. 185-208; Damaschin Ioan, 2001, pp. 82-95, 96-134.
S. 10: Soteriologia Sfântului Anselm.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Anselm de Canterbury, 1997.
S. 11: Soteriologia susținută de Scrisoarea Apostolică <i>Dominus Iesus</i> .	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: : Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”</i> .

S. 12: A avut Isus Hristos viziunea beatifică?	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Barta Cristian, 2008.
S. 13: Sfințenia și libertatea lui Hristos.	Prezentare și dezbateri	Bibliografie: Lavatori Renzo, 2008, pp. 336-353.
S. 14: Concluzii, rezumat, evaluarea seminarului		
<p>Bibliografie</p> <p>Anselm de Canterbury, <i>De ce s-a făcut Dumnezeu om</i>, trad. de E. Grosu, Ed. Polirom, Iași, 1997.</p> <p><i>Apologeți de limbă greacă</i>, trad. de T. Bodogae, O. Căciulă și D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.</p> <p>Atanasie cel Mare, <i>Scrieri. Partea I</i>, trad. de D. Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.</p> <p>Barta Cristian, <i>Epistemologie Teologică</i>, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.</p> <p>Chiril al Alexandriei, <i>Scrieri. Partea a III-a</i>, trad. de D. Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.</p> <p>Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”</i>, Presa Bună, Iași, 2000.</p> <p>Damaschin Ioan, <i>Dogmatica</i>, trad., intr. și note de D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.</p> <p>Meyendorf John, <i>Hristos în gândirea creștină răsăriteană</i>, trad. de Nicolai Buga, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.</p> <p>Ratzinger Joseph, <i>Gesù di Nazareth</i>, ediție italiană îngrijită de Ingrid Stampa și Elio Guerriero, Ed. Rizzoli, Roma, 2007.</p> <p><i>Scrierile Părinților Apostolici</i>, trad. de D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii ortodoxe Române, București, 1995.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt coroborate cu așteptările comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul programului.
- Conținuturile disciplinei răspund exigențelor parohiei, fișei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ și voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Înșușirea conținuturilor	Examen scris final	60 %
	Subiectele pentru examen vor fi alese din cadrul tematicii prezentate la curs.	Examenul scris va dura 2 ore.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri.	Evaluarea participării active la dezbateri.	10 %
	Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea lucrării scrise	30%
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul scris final de la sfârșit de semestru.	Prezentarea la examenul final este condiționată de întocmirea lucrării de seminar, pe teme propuse de titularul cursului, dar și de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (crisbarta@yahoo.com).	
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Înșușirea materialului de învățat. • Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obținerea a minimum nota 5 (atât la evaluare examenului scris, cât și la evaluarea seminarului) 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....